

Je torej demokracija slabša od diktatur?

Iz držav, kjer vlada demokratični pluralistični politični sistem, je slišati zadnja leta o nenehnih škandalih vseh vrst, od seksualnih tipa Profumo do političnih tipa Watergate in korupcijskih tipa Esso comp. (in ministri). Po drugi strani pa ne slišimo o nikakih škandalih v Spaniji, in v drugih državah z avtoritarnim režimom. Iz tega bi se dalo sklepati, da ustvarja ravno demokracija tisto nezdravo moralno vzdušje, v katerem se lahko kotijo take javne nečednosti, medtem ko v strogem vzdušju diktatur ne more priti do takih škandalov, ker tam ni moralne pokvarjenosti.

Res človek lahko naleti na mlade ljudi, ki mislijo tako. Ti nenehni škandali v demokracijah jim vzbujajo stud in prezir do demokratičnih vladavin in hkrati občutek občudovanja in rešpeкта do diktatur, ki ostanejo imune za take moralne okužbe. Lahko bi celo rekli, da je morda tako mišljenje med mladimi bolj razširjeno kakor ljubezen do demokracije, čeprav motivirano z moralnimi razlogi, za katere je mladina posebno občutljiva. Toda tu gre bolj za optično prevaro kot za kaj drugega. Po tej logiki bi morali sklepati, da so ljudje v diktatorskih državah bolj moralni kot ljudje v demokratičnih državah in da so torej diktature prav izraz in posledica te večje moralnosti v javnih zadevah in v moralni občutljivosti ljudi, ali pa da ravno diktatorski režimi s čim manj svobode napravljajo ljudi bolj moralne kot pa svoboda v demokracijah. Oboje je seveda nesmisel. Diktatura ne more biti bolj moralna od življenja v svobodi, ker dela silo ljudem in izvaja pritisk na njihovo svobodno voljo in vest, ker je proti morali. Zato se lahko porodi iz resnično moralnega pojmovanja samo taka vlada, ki spoštuje vest, prepričanje in svobodo — v bistvu je to isto! — državljanov. Po drugi strani pa vemo, da napravljajo diktature ljudi za hinavce ali primitivce. Ljudje, ki morajo skrivati in tajiti svoje pravo mišljenje in nazor, ali prikrivati svoja spontana dejanja, katera jim narekuje vest, se izrodijo v hinavce, ko jim postane to skrivanje navada. Kdor pa v dobri veri verjame vso propagando in teze diktatorskih režimov, zapade prej ali slej v primitivnost, v stanje idejne in politične nezravnosti. Tako okrne njegova osebnost če že ne v pogledu vesti, pa v intelektualnem pogledu. Tudi tega ni mogoče označiti za moralno.

Zakaj je torej v demokratičnih državah — vsaj v nekaterih — toliko škandalov, v diktaturah pa ne? Zato, ker je v demokracijah možno nadzorstvo nad vladajočimi, in sicer z več strani, od ljudstva samega, in to preko javnega mnenja, preko svobodnega tiska, preko opozicijskih političnih strank in preko sodstva, da ne omenjamo še raznih drugih možnosti nadzorstva. To pa odkriva škanda-

(Nadaljevanje s 3. strani)

Rumorjeva vlada je dobila zaupnico v zbornicah

Nova levosredinska Rumorjeva vlada je dobila ob koncu preteklega tedna zaupnico v poslanski zbornici, včeraj, v sredo, pa v senatu. Pri tem ni bilo nikakih presenečenj, pa tudi ne tesnobe pričakovanja z Rumorjeve strani, saj je bil izid obeh glasovanj že vnaprej matematično siguren. V obeh zbornicah so glasovale za zaupnico štiri sredinskostranske (tudi republikanci, čeprav niso zastopani v vladi, a jo bodo podpirali od zunaj) in zastopniki Južnih Tirolcev, proti pa misovci, komunisti, liberalci in levi neodvisneži.

Zdaj se bo morala vlada krepko lotiti dela, če hoče doseči nekaj izboljšanja v skrajno resnem italijanskem gospodarskem položaju, ki je skoraj že na robu katastrofe, predvsem zaradi naglega naraščanja cen, ki že zasluzi oznako inflacije. V enem letu so se dvignile cene povprečno za 20 odstotkov. In se dvigajo še naprej, vsak dan in vedno hitreje. Nekatera zvišanja cene so naravnost nesramno visoka in znašajo kar 50 odst. brez kakega opravičila ali pojasnila. Kaže, da vlada ne misli več na blokiranje cen, kar se je izkazalo že lani slabo zdravilo (kot že tolikokrat prej in ne samo v Italiji), saj so cene po sprostitvi naravnost zdvijale.

Da pa vlada glede gospodarske politike nima čisto jasnih pojmov, se da sklepati iz mnogih znakov, med drugim po tem, da še vedno zvišuje plače in javne izdatke (kjer se zdi, da sploh ni več postavljena ali predvidena nobena meja), po drugi strani pa zožuje kanale kreditov in zvišuje tudi ceno denarja (posojil), kar mora privedi do skrčenja investicij, in to ima lahko za posledico brezposelnost. Tudi prekomerno zviševanje davkov ravno tistim plastem, ki bi sicer svoje prihranke vložili v gradnjo stanovanj in nakup takih dobrin, ki ustvarjajo delo, je negativen pojav, kajti istočasno so davkarje še vedno

vse preveč prizanesljive s tistimi, ki zaslužijo največ, velikimi podjetniki, spekulantit itd., ti pa lahko skrivajo svoje dohodke in so postali v tem že pravi mojstri.

Kar zadeva sindikate, se zdi, da so se znašli v zadregi, kakšno stališče naj zavzamejo: ali naj nadaljujejo z valom stavk za stalno zviševanje plač, kar pospešuje inflacijo, ali naj podprejo vlado spričo nevarnosti kaktega desničarskega udara, ki postaja vse bolj realna, kot dokazujejo preiskave v določenih častniških in fašističnih krogih. Poleg tega se bliža referendum za odpravo zakona o razporoki, ki bo 12. maja, kar bo hud pretres za vlado. Nekateri menijo, da ga ne bo preživela. Toda kaj bo sledilo? Ali nova levosredinska vlada z novim predsednikom, ker Rumorjev kredit naglo pada, ali kakva nova kombinacija? Toda da si jo člove lahko zamisli, je potrebna že velika fantazija. Komunistična stranka upa, da bo napočil prej ali slej njen trenutek, ko bo prišel v poštev njen predlog za »zgodovinski kompromis«: krščanska demokracija plus komunistična stranka je enako vlada. To pa bi bilo s strani krščanske demokracije dejanje obupa in priznanje poloma vse dosedanje politike. Pomenilo pa bi tudi začetek nevarne politične pustolovščine, ker bi taka kombinacija čisto gotovo močno okrepila desnico in pospešila medsebojno povezovanje vseh desničarskih elementov, od misovcev pa morda do liberalcev ter jih napravila bolj bojovite in predrzne.

Tudi najnovejša polemika z Jugoslavijo gotovo ni povečala ugleda Rumorjeve vlade niti v notranji niti v zunanji politiki. Pritisnila ji je pečat čudne neresnosti in demagogije. Morala se bo truditi, da se ga znebi, toda o njeni dobri volji se da dvomiti, posebno po zelo dvoumni Rumorjevih izjavah v parlamentu o notah Jugoslaviji in o sedanjih polemiki.

Demonstracije v Sloveniji

V Sloveniji se nadaljujejo demonstracije proti absurdni noti italijanske vlade zaradi bivše cone B. Na zborovanjih poudarjajo ljudje, da ne odstopijo niti koščka slovenske zemlje, kot ne zahtevajo tuje zemlje. Hočejo, da se pusti slovenske in jugoslovanske meje enkrat za vselej pri miru.

Se vedno ne morejo razumeti, kako je mogla priti italijanska vlada do tega, da je poslala tako v bistvu žaljivo in izzivalno, če že ne zastraševalno noto jugoslovanski vladi. Slišati je vsemogoča ugibanja, toda naj se

domneva že kakršenkoli vzrok, logike in pometi v njem ni najti. Ena od razlag je ta, da so si skušali Fanfani (ki ni nov takim podvigom), Moro in Rumor ustvariti nekaj ugleda, češ da so »močni« možje in da zna tudi levosredinska vlada »voditi odločno nacionalno politiko«. Vsaj Moru je bilo potrebno, da bi si nekoliko popravil svoj ugled v tem pogledu, po njegovi klečeplazni politiki do arabskih šejkov. Toda popravljati jo je začel čisto na napačnem koncu, kar je kvečjemu pripo-

(dalje na 2. strani)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 31. marca, ob: 8.00 Koledar, 8.05 Slovenski motivi, 8.30 Kmetijska oddaja, 8.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu, 9.45 Smetana: Klavirski trio, 10.15 Poslušali boste, 11.15 Mladinski oder: »Aleš se potepa«, Radijska igra, napisala Nada Kraigher, režija Lojzka Lombar, 12.00 Nabožna glasba, 12.15 Vera in naš čas, 12.30 Nezapabne melodije, 13.00 Kdo, kdaj, zakaj..., 13.30-15.45 Glasba po željah, 14.30 Nedeljski vestnik, 15.45 Nedeljski koncert, 16.30 Šport in glasba, 17.30 »Le premisli Giacomo«. Komedijska, napisal Luigi Pirandello, prevedel Smiljan Samec. Stalno slovensko gledališče v Trstu, Režija: Mario Uršič, 19.15 The Joe Venuti Quartet, 19.25 Zgodovina italijanske popevke, 20.30 Sedem dni v svetu, 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke, 22.00 Nedelja v športu, 22.10 Sodobna glasba, Trobentača Tone Grčar in Stanko Arnold, hornist Augusto Bartoli, pozavnih Sergio Siccardi, 22.20 užnoameriški ritmi,

♦ PONEDELJEK, 1. aprila, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.40 Radio za šole (za srednje šole) »Ekskurzija k morju«, 12.00 Opoldne z vami, 13.30 Glasba po željah, 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji, 17.00 Za mlade poslušavce, (Danilo Lovrečič), 18.15 Umetnost, 18.30 Radio za šole (ponovitev), 18.50 Glas in orkester, 19.10 Odvetnik za vsakogar, 19.20 Jazz glasba, 20.00 Športna tribuna, 20.35 Slovenski razgledi: Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti — Pianistka Zdenka Novak, — Slovenski ansambli in zbori, 22.15 Pesmi brez besed.

♦ TOREK, 2. aprila, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke, 12.50 Medigra na pihala, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce, 18.15 Umetnost, 18.30 Ansambel Melos, 18.50 Formula 1: Pevec in orkester, 19.10 Slovenski povojni revialni tisk v Italiji, »Zaliv«, (Martin Jevnikar), 19.25 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba, 20.00 šport, 20.35 Ferruccio Busoni: Doktor Faust, opera, V odmoru (21.25) »Pogled za kulise«, 22.20 Nežno in tiho,

♦ SREDA, 3. aprila, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol): Pogled v naravo: »Travca zeleni«, 12.00 Opoldne z vami, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce, 18.15 Umetnost, 18.30 Radio za šole (ponovitev), 18.50 Flautist Miloš Pahor, oboist Giovanni Sperandio, violinist Angelo Vattimo, klavičembalistka Dina Slama, violončelist Edi Majaron, 19.10 Higijena in zdravje, 19.20 Zbori in folklor, 20.00 šport, 20.35 Simfonični koncert, V odmoru (21.10) Za vašo knjižno polico, 21.50 Klasiki ameriške lahke glasbe.

♦ ČETRTEK, 4. aprila, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Slovenski razgledi, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce, (Danilo Lovrečič), 18.15 Umetnost, 18.30 Nove plošče resne glasbe, (Ada Markon), 19.10 Spomin na Jakoba Ukmarja (Alojz Rebula), 19.35 Za najmlajše: Pisani balončki, (Krasulja Simoniti), 20.00 šport, 20.35 »Pravica ubijati«, Napisal Vladimiro Caioli, prevedla Marija Kacčin, Izvedba: RO, Režija: Jože Peterlin, 22.10 Motivi iz filmov in glasbenih komedij

♦ PETEK, 5. aprila, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol) »Svet na znamkah«, 12.00 Opoldne z vami, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce, 18.15 Umetnost, 18.30 Radio za šole (ponovitev), 18.50 Sodobni italijanski skladatelji, 19.15 Liki iz naše preteklosti: »Ferdo Delak«, (Lelja Rehar), 19.25 Jazz glasba, 20.00 šport, 20.35 Delo in gospodarstvo, 20.50 Vokalno instrumentalni koncert, 21.40 V plesnem koraku, 22.05 Oddih ob glasbi.

♦ SOBOTA, 6. aprila, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Poslušajmo spet, 13.30 Glasba po željah, 15.45 Avtoradio, 17.00 Za mlade poslušavce, (Danilo Lovrečič), 18.15 Umetnost, 18.30 Fagotist Vojko Cesar, pianist Gabriel Pisani, Paul Hindemith: Sonata (1938); Ivo Petrič: Sonata, 18.50 Glasbena zlepljenka, 19.10 Družinski obzornik (Ivan Theuerschuh, 19.25 Zborovsko petje, 20.00 šport, 20.35 Teden v Italiji, 20.50 »Detektiv Belin«, Napisal Damir Feigl, dramaturg Adrijan Rusjta, RO, Režija: Stana Kopitar, 21.10 Vaše popevke, 22.30 Melodije v polmrazu

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Demonstracije v Sloveniji

(Nadaljevanje s 1. strani)

moglo, da se je mnenje o njegovih diplomatskih sposobnostih še poslabšalo, tako doma kot v tujini.

Vsekakor je jasno, da gre za neresen spordsljaj Rumorjeve vlade in italijanske diplomacije, ki absolutno ne more ogroziti Jugoslavije ali varnosti slovenskega naroda, saj bi vsakršen italijanski oborožen poseg (tudi če bi do njega prišlo) v hipu povzročil nevarnost nove svetovne vojne in najhujšo vojaško-politično krizo v Evropi, ki si jo je mogoče misliti, Tega pa Atlantska zveza zaradi muhe, ki je pičila Mora ali koga drugega, ne

more dopustiti, če noče, da zavezništvo razpade in se osramoti. Vsakršen strah Slovencev zaradi meje z Italijo je zato popolnoma odveč; ni pa seveda odveč ogorčenje, da je do takega poskusa motnje v doslej dobrih sosedskih odnosih sploh moglo priti in to radi take lahkomišelnosti, prav otročje muhe ljudi v levosredinski vladi.

—o—

DELO DEŽELNEGA SVETA

Deželni svet je na seji 22. t.m. obravnaval vprašanja in interpelacije deželnih poslancev, ki so se nanašale na tridnevno stavko osebja deželne uprave (kar ovira delo deželnih uradov), na deželne posege za preprečevanje gozdnih požarov, na odprtje višjega zavoda za telesno vzgojo v Trstu, na energetske vire v naši deželi in na pristane.

LOV NA SLONE V KENIJI SPET DOVOLJEN

Kenijski minister za turizem je v soboto naznanil, da je kenijska vlada sklenila preklicati popolno prepoved lova na slone. Prepoved bo prenehala veljati 1. aprila. Uvedena pa je bila lani, da bi zaščitila slonje črede, ki so se prehitro redčile. Odslej bo dovoljeno odstreliti 600 slonov letno. Računajo, da živi zdaj v Keniji okrog 150.000 slonov.

Mihec in Jakec se menita od mej in od socialistov

— Ben, Jakec, kako je prouzaprou ses te mi konfini? Jn kej je konfin jn kej je demarkacijska črta? Kej je več jn kej bol drži?

— Znaš, je ana majhna razlika, ma je pomembna...

— A taku koker med moškim jn žensko? Znaš, je biu anbot an kongres od tisteh feministk, ke se przadevajo za enakopravnost žensk jn ke so po navadi vse grde. Jn tam je ana govorila od tega jn je tudi rekla, de med moškem jn žensko je prou majhna razlika. Jn tabat se u dvorani oglase ana jn zakrči: živjo razlika!

— Mihec, pestmo špase! Ke zdej je blo vselih nomalo resno jn vso stvar so časniki še bol napihovali. Aden od Pikola je šou prfina pogledat na uni krej za videt, kaku se prpraulajo na vojsko. Jn ni vidu nikjer nobe nega soudata jn tu se mu je zdelo strašno sumljivo. Pole je zamerkau, de so na frišno prefarbale tiste table ke kažejo, ki je ljudska milica...

— Jejzes, Jejzes! Strašne reči!

— Ja, ma so ble tudi diplomatske note...

— Tudi jest poznam nomalo note, ma ne diplomatske.

— Mihec, pestme zgovort, ke drugače ti ne povem neč! Vsa reč je pršla ven zastran tega, ke vsaka vlada terpretira te konfine jn demarkacijske črte na svoj način. U Rimi se vsako tolko zmislejo jn pravejo, de je cona B — Koper, Umag, Buje jn vse tisto — de je

še zmiri pod italijansko suverenostjo jn de tisto Jugoslavija samo upravlja. Treba reč, de tudi vlada u Rimi s temi notami ne misle resno, ma vselih se boji priznat, taku, koker je...

— Ma koga se boji?

— Se boji, de ji ne bi desnica — fašisti, liberalci, an tal demokristjanov ne očitali, de je izdala narodne interese. In taku se vsako tolko spleše jn nomalo zarabaštà od suverenosti nad cono B. Samo de so fašisti kontenti.

— Ta je pej lepa! Sej pole ni čudno, če fašisti taku uzdigavajo glave, ke videjo, de se jeh prouzaprou bojijo. Ma, Jakec, povej ti meni: Kej niso u tej vladi levega centra tu di socialisti? Jn ne od danes.

— Se zna, de so. Ma tudi uani...

— Ma čaki, čaki Jakec! Kej niso pr socialistah tle pr nas tudi ani Slovenci? Kei pravejo pej ti Slovenci? Kej tudi uani odobravajo tiste note od neugasnjene suverenosti nad cono B?

— Jest ne znam, če odobravajo al ne. Znam samo tu, de jemajo ano forte smešno vlogo.

— Ja, tu si pej strašno diplomatsko povedau.

— Znaš, diplomacija je zmiram taku, de nikoli ne reče ene jasne besede. In tudi kadar delajo tiste pogodbe jn memorandume, zmiram nardijo taku, de se lahko še naprej pričakajo, ke če ne diplomacija ne bi jemela kej delat. Vre Čerčil je anbot reku (jn je biu Čerčil!): Diplomacija rešava probleme, ke be jeh ne blo, če ne be blo diplomacije. Si zastopu?

— Ma Jakec, še tu mi povej: Kej smi mi tle prouzaprou? Kej smo Teletejevci al Stojavci al Ajevci al Bejevci al Tržačani al kej?

— Mi smo, dragi moj Mihec, mone.

Kdo bi užival podaljšano življenje

Na svetu je toliko ljudi, ki ne vedo kaj početi s svojim življenjem in se neprestano dolgočasijo. Nekateri celo prostovoljno vržejo svoje življenje proč, ko napravijo samomor. Kljub temu pa večina ljudi še vedno sanjari, kako bi se dalo človeško življenje podaljšati. Nekdaj so uporabljali v ta namen čarovniška sredstva, ali pa se držali strogih in včasih nekoliko čudaških življenjskih pravil. Danes pa zaupajo v znanost. In res je te dni skupina znanstvenikov na ameriški univerzi Michigan naznanila, da so odkrili snov, ki bo morda omogočila podaljšanje človeškega življenja do 200 let. Če se bodo poskusi, ki so v

teku, posrečili bi lahko uporabljali tisto snov za prekinitev delovanja tistih bioloških procesov v telesu, ki urejajo telesno temperaturo. Temperatura v telesu bi se znižala in staranje bi postalo znatno počasnejše.

Dr. Barnett je izjavil, da so poskusi na žuželkah, posebno na muhah, pokazali, da se življenje podaljša, če se telesna temperatura zniža. Zdaj so začeli delati take poskuse na miših in nekaterih sesalcih, da bi ugotovili, če omenjena teorija drži. Dr. Rosenberg pa je povedal, da ne gre za kako novo snov; nov je le način, kako jo uporabljajo. Ni pa hotel razodeti, katera snov je to. Rekel je le, da če se bodo sedanji poskusi na živalih posrečili, bodo morda začeli preizkušati tisto snov tudi na ljudeh, kar se bo zgodilo čez kakih deset let.

To bi seveda pomenilo hud in samovoljen poseg v naravo in bi povzročilo na svetu več hudega kot dobrega, kajti prvi, ki bi si zagotovili tako podaljšanje življenja, bi bili diktatorji, ki ljubijo oblast in se jim je težko ločiti od nje. Doslej je bila le smrt tista, ki je zagotovo osvobajala narode in države takih ljudi, ki se držijo oblasti kot klop pasje kože. Če pa bi se jim posrečilo premagati še smrt, bi bili mogli narodi obsojeni na grozotna dolga obdobja suženjstva pod vedno istim diktatorjem in življenje v takih državah bi postalo pekel — nekaka večnost, ko bi ves razvoj ohromel. Menjale bi se generacije, a diktator bi ostal vedno isti — in isti bi ostali gotovo tudi njegovi pomagači, biriči in rablji, šefi policije in krivični sodniki. Nemiselnost si je namreč predstavljati, da bi mogli biti vsi ljudje deležni takega podaljšanja življenja, kajti kdo bi vzdrževal take penzioniste, ki bi živeli dvesto let? Število ljudi na svetu bi zelo narastlo in med njimi bi bilo tri četrti takih živih mrtvakov z mrzlim telesom, prave pošasti, ki bi se gnusile mlajšim generacijam.

AFRIŠKA PRAVICA ZA ČASNIKARJE

V vladavinah, kjer ni prave tiskovne svobode, časnikarjem ni z rožicami postlano. To je okusil tudi nigerijski časnikar Mineru Amakiri, urednik dnevne kronike nekega lista v Lagosu. Lani avgusta ga je policija aretirala, ker je objavil v listu novico o neki stavki. Policijski funkcionar ga je dal prebičati in da bi ga še bolj užalil, mu je zapovedal odrezati lase in brado.

Toda časnikar je tožil policijskega funkcionarja in zahteval visoko odškodnino. Sodišče je odločilo, da mora nigerijska država plačati časnikarju devet milijonov dolarjev odškodnine. To je hud udarec za nigerijsko policijo, ki je bila navajena zapirati in zasliševati, pa tudi pretepati čarnikarje, če so napisali kaj takšnega, kar policijskim šefom ali kakemu visokemu vladnemu uradniku ali ministru ni bilo všeč. Toda v Nigeriji je bilo vsaj sodišče nepristransko. V Evropi pa so države, kjer še sodišča potegnejo s totalitarnim režimom, kadar morajo soditi kakemu časnikarju ali pisatelju, ki se je drznil zapisati resnico.

Škoda le, da nigerijski časnikar tiste milijonske odškodnine ne bo nikoli videl.

Je torej demokracija slabša od diktatur?

(nadaljevanje s 1. strani)

Seveda lahko pride pri tem tudi do pojavov obrekovanja, krivih obdolžitvev in demagogije, a to se v demokracijah vendar ne more tako razviti, da bi onemogočilo pravo demokratsko kontrolo. V diktaturah pa tako nadzorstvo nad početjem vladajočih ni mogoče, ker javno mnenje ne pride do izraza ali pa je tako pod vplivom režimskih propagandnih trobil, da se sploh ne more izoblikovati. Poleg tega je izpostavljeno sankcijam s strani režimske policije. Sodstvo je enako kot policija v službi režima, le njegov pomožni organ. Tudi tisk je v službi režima, političnih strank pa ni razen ene same, ki pa v bistvu ni drugega kakor organizacija za rekrutiranje tistih, ki so pripravljene služiti režimu, ali oportunistov, ki bi si radi na ta način zagotovili kake funkcije in boljše službe. V tem pogledu je vsaj naši starejši generaciji še dobro v spominu nekdanja fašistična stranka. Vanjo so se vpisali vsi tisti, ki so si hoteli zagotoviti kake koristi.

Če torej v diktaturah ne odkrivajo škandalov, je to samo posledica dejstva, da si nihče ne upa obdolžiti mogočnikov, ki imajo monopol oblasti, kakšnih nepoštenih dejanj,

zapravljanja, poneverb, itd., tudi če dobro ve zanje, ker se boji, da se s tem izpostavi sankcijam in ker se tudi jasno zaveda, da so preiskovalni organi in sodišča pristranski. Tako vsi molčijo in se delajo, kakor da ničesar ne vidijo in kakor da so vladajoči sami vzorni poštenjaki. Nepoštenosti, ki se dogajajo pod diktaturami, pridejo na dan šele potem, ko se te zrušijo ali ko je kak diktator odstranjen in zamenjan, kot se je to zgodilo po Stalinovi in že prej po Hitlerjevi in Mussolinijevi smrti. V vseh treh diktaturah ni manjkalo škandalov vsake vrste, o katerih pa se piše šele zdaj.

Dejstvo, da se govori in piše o škandalih vladajočih in drugih vplivnih osebnosti v demokracijah že v času, ko so še na svojih mestih, je pozitivno zaradi tega, ker dokazuje, da še obstaja najnujnejša mera kontrole s strani ljudstva in tiska, tudi če so taki pojavi sami po sebi žalostni. Ti škandali namreč niso posledica svobode, ampak zlorabe svobode in človeške pokvarjenosti, katere pa ne bo mogel iztrebiti noben režim, pa naj še tako obeja, da bo ustvaril novega, boljšega človeka. Toda take zlorabe je mogoče spoznati samo v svetli luči svobode, ne pa v somraku diktatur.

Pisma uredništvu:

Spoštovano uredništvo, večkrat sem že nameraval, da Vam napišem par besed predvsem zato, da Vam čestitam za Vaše jedrnat in pametne članke, ki bi za njih človek želel, da bi bili daljši, ravno nasprotno od onih, ki se na splošno pojavljajo v našem časopisju.

To pot je povod mojemu pismu članek iz št. 979 od 7. marca t.l. z naslovom: Imena narodov v slovenskih priimkih. Poudarek je na priimkih na splošno.

Enkrat ste, mislim, lani objavili nekaj o tem predmetu v zvezi z novo publikacijo iz tega področja na Angleškem. Sicer sem do sedaj zaman iskal po knjigah kaj podatkov o istem predmetu.

Izgleda, da imate Vi specialista za to področje. Veseli me, da boste, kakor izgleda, objavili nadaljevanje zgoraj navedenega članka.

Morda sem preveč nadležen, zato Vas prosim, da mi oprostite, ali bi Vas vseeno prosil, da mi pomagate rešiti vprašanje mojega priimka. Za mojega pradedca sem v župnem arhivu v Ilirski Bistrici, od kjer sem doma, našel, da bi on nekje ob začetku preteklega stoletja prišel »ex Gargaro«. Zdelo se mi je naravno, da je to Grgar pri Gorici. Bil sem tam nekolikokrat, ampak do sedaj nisem zasledil nobenega Perkana. Podobnega topönima, vključivši manjše vasi, ni v Jugoslaviji, ker bi sicer bil v tozadevnem seznamu, ki ga ima pošta. Nko »ustno izročilo« pravi, da je naš praded prišel iz Furlanije. Morda je Vaš strokovnjak slučajno naletel na moj priimek.

Z vsem spoštovanjem Vas lepo pozdravljam

Anton Perkan - Delnice

ODGOVOR

Priimek Perkan gotovo ni nič drugega kakor popačeno zapisan priimek Bergant. Očitno je, da ga je nekoč v preteklosti, morda v 18. stoletju, napačno zapisal kak furlanski ali nemški župnik, ki ni znal dobro slovensko in je preslišal glas t na koncu, iz začetnega B pa je napravil P. Priimek Bergant je značilen za goriško področje, najti ga je v Gorici in okolici. Priimek Perkan pa je »doma« najbrž v Kanalu; tam je bil 1. 1914 med naročniki knjig Mohorjeve družbe, navedenimi v koledarju za tisto leto, neki Miroslav Perkon. Drugje oblike Perkan ali Perkon nismo našli.

Priimek Bergant je samo slovenski, ni ga najti niti pri Furlanih ali Italijanih niti pri Nemcih. V slovenščini danes ne pomeni nič, pomen zadobi samo v staronordijskem jeziku, kjer pomeni dobesedno »Nosi čar(ovnijo)« ali »Prinaševalec čara«; beseda baer namreč pomeni »nosi«, gand pa čarovnijo ali čarovno palico, odtod slovenska veseda uganiti (narečno vgánti), kar je prvotno najbrže pomenilo odkriti čar, s katerim je kdo začaral človeka. Še verjetnejše pa je, da je prišel priimek Bergant iz besede »vaergand«, kar je pomenilo »brani od čara«, torej človeka, ki je preganjal čarovnijo iz ljudi. Glas v pa se je spremenil s časom v b, kakor pri mnogih drugih slovenskih besedah. Perkan-Bergant je torej v davnem času, najbrže še pred preselitvijo Slovencev na današnje ozemlje, pomenilo nekakega vrača, ki je zdravil ljudi s tem, da je izganjal iz njih začaranost, ki je povzročala bolezen ali kako drugo neprijetnost, po takratnem ljudskem verovanju. Tudi priimek Bergoč izhaja iz priimka Bergant, verjetno tudi Berginc.

—o—

SAMOVOLJNI PROFESOR

Iz Beograda je poročala agencija ANSA, da so v začetku tega meseca aretirali v srbskem mestu Valjevu bivšega profesorja beograjske univerze Dragoljuba Ignjatoviča in mu bodo sodili pod obtožbo prevratnega delovanja. Ignjatovič je bil odstavljn kot univerzitetni profesor zaradi opozicije uradni partijski liniji.

Ob 30-letnici konca fašizma

Deželni svet je 25. marca razpravljalo o zakonskem osnutku, ki ga je predložila deželna vlada in ki predvideva prispevke ob 30. obletnici zmagovitega konca narodnoosvobodilne vojne. V splošno razpravo je med drugimi posegel svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka, ki je velik del svojega govora posvetil boju slovenskega ljudstva proti fašizmu na Primorskem.

V začetku je slovenski predstavnik pohvalil pobudo deželne vlade, da se tudi z deželnimi prispevki podprejo proslave ob tako pomembni obletnici in da se vsaj s simboličnimi podporami izreče priznanje tistim vasem in njenemu prebivalstvu, ki so v krutem in neenakem boju največ žrtvovali. To je predvsem pomembno zato, da bo zlasti mladina bolje spoznala polpreteklo zgodovino in se naučila spoštovati ter ceniti pluralizem političnih sil in verovati v tisto neodtujljivo vrednoto, ki ji pravimo svoboda.

Svetovalec Štoka je nato naglasil, kako nudi ta 30. obletnica lepo priložnost, da tudi širša italijanska javnost spozna izredni prispevek, ki so ga primorski Slovenci dali v boju proti fašizmu. Ta jih je namreč preganjal kot pripadnike narodne manjšine in kot protifašiste.

V tej zvezi je govornik ugotovil, da je posebno fašistično sodišče prve smrtne obsodbe izreklo proti štirim slovenskim fantom (bazoviške žrtve leta 1930), ki so prvi v Evropi zanetili oborožen upor proti črnemu totalitarnemu režimu. Protifašistični boj primorskih Slovencev se je torej začel zelo zgodaj in se ves čas nadaljeval, dokler ni zadobil množičnega značaja v zadnjih letih druge sve-

točne vojne. Primorski Slovenci so torej plačali visok krvni davek za svobodo in za svoj narodni obstoj. Ni pravilno — je nadaljeval dr. Štoka — če danes le splošno govorimo o osvobodilnem gibanju, kajti mlajši rodovi morajo spoznati resnično zgodovino naših krajev v vsem razdobju, ki gre od prvih pojavov fašizma do njegovega poraza.

Svetovalec Slovenske skupnosti je opozoril deželno vlado, da je le malokateri slovenski protifašist, ki ga je režim preganjal deležen priznavalnine, kot jo predvideva zakon št. 261 z dne 24.4.1967. Kje so vzroki takšnega ravnanja? Deželna vlada mora posredovati pri pristojni komisiji v Rimu, da se ta diskriminacija odpravi — je dejal dr. Štoka. Prav tako bi morala deželna vlada posredovati, da se razveljavijo vse razsodbe fašističnih sodišč proti slovenskim državljanom in da se ti rehabilitirajo.

Ker zadeva proslave ob pomembni tridesetletnici, je slovenski zastopnik dejal, da bi morale biti deležne deželnih prispevkov tudi slovenske organizacije, ki bodo gotovo poskrbele, da se obletnica dostojno počasti. Dr. Štoka je nato obširno govoril o členu 5 zakonskega osnutka, ki določa prispevek za požgane vasi. V tej zvezi je omenil predlog nabrežinske občinske uprave — ne smemo pozabiti, da so fašisti in nacisti leta 1944 požgali kar štiri vasi v tej občini — naj se predvideni letni prispevek 2 tisoč lir na vsakega prebivalca prizadete vasi poveča na 12 tisoč, rok pa po možnosti skrajša od 30 na 10 let, da bi občinska uprava mogla nekaj zares učinkovitega narediti v teh vaseh.

Na koncu pa je svetovalec Slovenske skupnosti odločno zahteval, naj se 30 let po končani vojni končno priznajo slovenski manjšini vse pravice, ki jih predvidevajo ustava in mednarodni dogovori ter pogodbe, s čimer se bo še na najbolj dostojen način proslavila 30. obletnica zmage nad fašizmom.

—:—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

Karl Avgust Görner

P E P E L K A

Pravljica v štirih dejanjih

V torek, 2. aprila, ob 15.30.

ANSAMBEL IGA RADOVIČA V SLOVENSKEM KULTURNEM KLUBU

V soboto, 23. marca je v Slovenskem kulturnem klubu nastopil mladinski ansambel Iga Radoviča, ki že več časa vestno vadi narodno zabavne motive.

Moramo reči, da se je ansambel, ki igra letos v novi postavi, izkazal za velikega ljubitelja narodno-zabavne glasbe ter nam je tako z vso svojo ljubeznijo podal vrsto znanih motivov. Večji del je bil vzet iz Slakovega repertoarja, nekaj pesmi pa je bilo tudi v njihovi priredbi.

Predvsem velja poudariti njihovo ubrano petje in verzirano uglašenost inštrumentov. Ansambel je od lanskega leta občutno napredoval bodisi v zlitosti kot v zahtevnejši izbiri pesmi.

Program je povezovala, pa tudi pomagala peti, živahna Dora Žagar.

Ansamblu Iga Radoviča želimo obilo uspeha in zadoščenja pri izvajanju narodno-zabavne glasbe.

VABILO

To soboto, 30. marca, vabimo vse na SREČANJE S KOPRSKIMI DIJAKI, ki bo na gimnaziji v Kopru.

Dobimo se ob 13. uri in 40 minut pred vhodom na glavno avtobusno postajo v Trstu (blizu železniške postaje). Vrmitev okrog 21. ure.

V Kopru bomo brali literarne prispevke, na sporedu so razne debate in družabni večer. Dobrodošel bo vsakdo.

Za tiste, ki se srečanja ne bodo mogli udeležiti, bo klub odprt.

DRAGO ŠTOKA O SLOVENSKEM TELE-VIZIJSKEM SPOREDU

Društvo slovenskih izobražencev je zadnji ponedeljkov večer posvetilo slovenski tržaški radijski postaji in njenim problemom ter predvsem vprašanju slovenskega televizijskega sporeda za Slovence v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Predavatelj, deželni poslanec dr. Drago Štoka, je pojasnil stališče Slovenske skupnosti v zvezi s temi problemi in korake, ki jih je Slovenska skupnost napravila za slovenski televizijski spored. Naštel je vse posege in dokumente, ki so jih pripravili Slovenska skupnost, ZSKP iz Gorice in SP iz Trsta ter druge organizacije in posamezniki. Dalj časa se je govornik zaustavil pri pobudah Slovenske skupnosti, ki je preko deželnega poslanca intervenirala v deželnem svetu že leta 1968. Na koncu pa je obširneje poročal o zakonskem osnutku za uvedbo slovenskega televizijskega sporeda, ki ga je pred kratkim vložil v deželnem svetu. Govornik je izrazil prepričanje, da bo do rešitve tega problema slej ali prej gotovo prišlo, in na to moramo biti tudi pripravljeni.

GOSTOVANJE ŠENTJAKOBSKEGA GLEDALIŠČA NA OPČINAH IN V ROJANU

V Finžgarjevem domu na Opčinah gostuje v soboto, 30. marca, ob 20. uri Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane s Popovičevo komedijo »Jara meščanka ali Pogospodena butica«.

—:—

V Marijinem domu v Rojanu gostuje v nedeljo, 31. marca, ob 17. uri Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane s Popovičevo komedijo »Jara meščanka ali Pogospodena butica«.

Obe gostovanji je pripravila Slovenska prosveta iz Trsta.

SKODELICA KAVE PO 100 LIR, A NE POVSOD

V Trstu se je zvišala cena skodelice kave pri točilni mizi od 90 na 100 lir, vendar ne povsod. Tako n.pr. v »prazarni« Haiti v ulici Ghega še vedno postrežejo (in zelo prijazno) s kavo po 90 lir. Po tem se da sklepati, da povišanje cene ni bilo ravno nujno potrebno.

NE POZABITE NA ROK ZA PRIJAVO DAVKOV

Še do 1. aprila vključno je rok za prijavo davkov Vanoni. Ne pozabite na ta rok, če nočete imeti sitnosti z davkarljo.

Zgonik in Nabrežina v gorske skupnosti

Pristojna komisija finančnega ministrstva v Rimu je v sredo, 27. t.m., med drugim ugodno sprejela prošnji zgoniške in devinsko-nabrežinske občinske uprave, da se tudi njuno ozemlje, oziroma za nabrežinsko občino del njenega ozemlja, vključi v seznam gorskih občin. Medtem ko je zgoniški občinski svet o tem vprašanju sklepal pred nekaj meseci, sta devinsko-nabrežinski občinski odbor in svet ustrezni sklep sprejela šele v začetku tega meseca. Potrebno dokumentacijo je župan Legiša osebno izročil pristojnim uradom v Rimu v torek, 26. t.m. in s krepko pomočje poslanca Škerka dosegel, da je komisija naslednji dan razpravljala o prošnji ter jo sprejela. S tem je tudi bila uresničena ena programskih točk občinske uprave, ki je izšla po zadnji občinski krizi v Nabrežini.

V zvezi s tem pomembnim dogodkom, je izvršni odbor Slovenske skupnosti izdal po-

ročilo, v katerem izraža »svoje zadovoljstvo, da sta bili občini Nabrežina in Zgonik vključeni v gorske skupnosti, s čimer se bo med drugim znatno ojačilo slovensko predstavninstvo v kraški gorski skupnosti«. Tu je treba pripomniti, da je bilo v gorsko skupnost vključeno celotno ozemlje zgoniške občine, za nabrežinsko občino pa celotno ozemlje severno od železniške proge Trst - Benetke.

—o—

V nedeljo, 31. t.m., bo ob 17. uri nastopilo v svetoivanskem Marijinem domu, ulica Brandesia 25, Slovensko amatersko gledališče v Trstu s satirično veseloigro

DLAKA V JAJCU

Vljudno vabljeni!

Šolski seminar v Gorici

V sredo, 27. marca se je začel v Gorici seminar za učitelje in profesorje slovenskih šol. Prireja ga šolsko skrbništvo v zvezi s slovenskim šolskim sindikatом.

Otvoritev je bila v dvorani pokrajinske palače. Sledilo je predavanje prof. Strmčnika z ljubljanske filozofske fakultete o sodobnih didaktičnih smereh. V četrtek so na sporedu predavanja prof. Kotnika o metodiki jezikovnega pouka, za učitelje. Profesorji pa imajo na sporedu predavanje prof. Toporišiča o novostih v jezikoslovju in prof. Berte Golob o literarno estetski vzgoji. Popoldne so na sporedu razgovori ob »okrogli mizi«.

V petek bodo profesorji in učitelji poslušali prof. Avčina, ki bo predaval o ekologiji in sodobni družbi. Popoldne pa bo, menda za naše šolnike najbolj zanimivo predavanje

PLANINSKI OBČNI ZBOR

Slovensko planinsko društvo v Gorici vabi člane in prijatelje na svoj sedemindvajseti občni zbor, ki bo v sredo, 3. aprila 1974, ob 20. uri v prostorih kluba S. Gregorčič na Verdijevev korzu 13.

Na dnevnem redu so poročila predsednika, tajnika, odbornikov in načelnikov odsekov. Sledila bo razprava o poročilih.

Na zboru bo nastopil tudi »Sovodenjski nonet«.

DAVČNE PRIJAVE

Rok za prijavo obdavčljivih dohodkov (Vanoni) za lansko leto 1973. traja še tri dni.

Finančna intendantca v Gorici pa je sporočila, da se lahko prijave vložijo v petek in v soboto tudi v popoldanskih urah in ker je 31. marca nedelja, tudi v ponedeljek 1. aprila ves dan.

Velja tudi, da se prijave lahko pošljejo do tega dne tudi po pošti, toda priporočeno (raccomandata). Poštni odrezek velja kot potrdilo o prijavi in ga je treba shraniti.

Steversjan

KULTURNI JUBILEJ

V nedeljo, 24. marca popoldne, je naše Katoliško prosvetno društvo praznovalo dvajseto obletnico svoje obnove in novega delovnega zaleta pod novim imenom »Franc Borgija Sedej«. Ob svojem jubileju je društvo izdalo posebno, tiskano in ilustrirano izdajo »Steversjanskega vestnika«.

V njej je na petih straneh podan izredno zanimiv kronološki pregled društvene dejavnosti od maja 1954 dalje. Društvena dejavnost raste od meseca do meseca v raznih odsekih pod vodstvom prizadevnih fantov in deklet in odkar ima društvo na razpolago sodobno urejeno dvorano in poslovne prostore pod streho Župnijskega doma.

Tu je v nedeljo priredilo tudi slavnostni jubilejni popoldan z bogatim in pestrim sporedom. Pred popolnoma zasedeno prostorno dvorano so pogumno nastopali malčki in šolarji s posebnimi glasbami in petjem, kar je bilo zlasti staršem zelo všeč. Društveni voditelj Marjan Terpin je pred pevskim nastopom podal v jedrnatem govoru sliko o rasti, življenju in delu društva, ki ima namen vzbu-

Milka Matičetovega o življenju Primorske v ljudskem izročilu.

Tridnevni seminar je obvezen za vse naše šolnike. Ti dnevi so na goriških šolah tudi pouka prosti. O poteku in izidu tega potrebnega in zanimivega seminarja bomo še poročali.

—o—

Primorska poje v Gorici

V okviru prireditve »Primorska poje«, ki jih je že peto leto pripravila Slovenska prosvetna zveza in združenje pevskih zborov Primorske, je v četrtek, 21. marca, nastopilo v Verdijevev gledališču v Gorici deset domačih in obmejnih pevskih zborov.

Zanimanje za pevski zborovski koncert je bilo v mestu in v okolici zelo veliko, kar je dokazala do kraja polna dvorana poslušavcev. Koncert ni imel tekmovalnega značaja pevskih zborov, ampak je bil le njih revija, ki naj pokaže razvoj in sedanjo raven zborovskega petja v naši deželi. V tem merilu je treba poudariti, da se je odlikoval moški zbor »Jezero« iz Doberdoba. Poleg njega so pokazali dobro pevsko rutino tudi možje iz Prvačine. Namenoma dostavljamo »možje«, ker pojejo v sestavi moškega zbora »Fr. Bevk« res člani zrelih let, kar je res hvalevredno za marsikateri moški zbor z onstran meje.

Na koncu je izzval gromovito navdušenje Kjudrov številni (113 pevcev) tržaški partizanski pevski zbor s spremljavo štirih mojstrskih harmonikarjev.

Poleg navedenih zborov so nastopili še moški zbori iz Opatjega sela, iz Marezig, iz Divače, iz Štandreža in edini mešani zbor iz Vipave. Pokazali so različno tehniko in izurjenost, vsi pa veliko prizadevnost in ljubezen do pevskega izražanja, ki se vsako leto pri podobnih nastopih lepo stopnjuje.

jati zlasti med mladim rodом ideale za dom in rod.

Pri prireditvi smo še poslušali pevski zbor, ki pod spretnim vodstvom dirigenta Hermana Srebrničiča stalno napreduje. V presledkih je goste res veselo zabaval ansambel »Veselih Steversjancev«.

Drugi del sporeda pa je imel značaj prave akademije z recitacijami in uspešno podanim Simčičevim prizorom iz Prešernovega »Krst«.

Jubilejna prireditev se je končala z nastopom pevskega zbora »L. Bratuž« iz Gorice pod vodstvom g. St. Jericija. Že sam ubran nastop pevk v okusnih nošah in pevcev je provlekel oči in ušesa udeležencev. Osvojil pa si je njih srca izbran pevski spored, in izredno usklajeni ženski in moški glasovi. Pozna se jim dobra mojstrska šola, zato pa je bil ta nastop mešanega zbora morda eden najbolj uspešnih.

Scenotna prireditev je potrdila sloves in ugled, ki ga imajo »Sedejevi« steversjanski prosvetni društveniki in njih delovni voditelji doma in tudi že v svetu.

Tudi v Ljubljani delajo nove nosove

Kot so te dni javili, prihaja na kirurški oddelek glavne bolnišnice v Bologni vedno več ljudi, ki si dajo operirati nos, a ne zaradi bolezni, ampak iz estetskih razlogov. Vsako leto operirajo tam nad 150 nosov. Mnogi ljudje namreč trpijo od občutka, da imajo premajhen ali prevelik, preveč zakrivljen ali preveč navzgor zavihan, preveč potlačen ali kriv nos. To jim greni življenje, toda v bolnišnici v Bologni odstranijo to grenkobo iz njihovega življenja. Z majhno operacijo postane njihov nos tak, kakršnega so si želeli, in ko odhajajo iz bolnišnice, se počutijo kot novi ljudje, polni veselja do življenja. Toda ne samo da si oddahnejo, ampak v resnici tudi lažje dihaajo, kajti ugotovljeno je — to pravijo kirurgi — da je grd nos navadno tudi slab nos, ker otežuje zaradi kake napake dihanje. Pri operaciji pa kirurgi navadno odpravijo tudi to napako.

Vendar pa Bologna ni edini kraj, kjer pomagajo ljudem do zaželenega nosu. Tudi na ljubljanski kliniki so že marsikomu popravili nos. Tako v Bologno kot na ljubljansko kliniko paromajo seveda predvsem ženske od 16-letnih deklet, ki bi rade bile še lepše, kot so, da bi bolj ugajale svojim fantom, do zrelih in še bolj zrelih ženah, ki so končno srečne, da so se le znebile nezaželenega nosu, ki jim je povzročal komplekse.

Psihologija in greh

Eden najuglednejših ameriških psihiatrov, dr. Karl Menninger, ki je ustanovil pred časom v Topeki v Kansasu psihiatrični center, ki nosi njegovo ime, je objavil zdaj knjigo z naslovom »Kako je z grehom?« Izšla je pri založbi Hawthorne.

Menninger opozarja na dejstvo, da je verski pojem greha skoraj izginil iz modernega besedja, vendar pa še naprej obstaja v človekovem bivanju in zato ga je treba priznati ter se mu upreti. Danes skušajo psihologi, psihiatri, pa tudi mnogi drugi zanikavati osebno krivdo in greh z govornjem, da gre samo za simptomne psihične bolezni ali za posledice negativnega vpliva okolja, za kar posameznik ni odgovoren. Toda greh obstaja in ga ni mogoče skrivati z besednimi umetnijami, kot so na primer besede bolezni, kriminalnost, odkloni in podobno. Obstaja nemoralnost in obstaja tudi nemoralno vedenje, obstajajo zla dejanja — piše dr. Menninger.

Po njegovem mnenju je treba obnoviti pojem osebne odgovornosti, to je odgovornosti za tisto, kar počnemo, in če bi to pojmovanje vsi sprejeli, bi se na svet spet vrnilo upanje, kajti kjer je kesanje, tam se rodi novo upanje. Kjer pa ni kesanja in se zvrne vsa krivda na okolje, to je na nekaj nedoločene in neoprijemljivega, samo na zunanje dejavnike in na druge ljudi, tam ne more biti ne kesanja in ne upanja, brez tega pa tudi ne prerojenja. Zato se svet pogreza v obupno pasivnost. Psihologi in psihoanalisti ne uporabljajo več besede greh, ker se jim zdi, da pomeni prehud očitek za človeka, in iščejo njegovi agresivnosti, gomnu samouničenja, drugim zlim nagonom v človeku drugačna imena. Toda po Menningerjevem prepričanju bi lahko strnili vsa taka zla hotenja v besedo sovraštvo, to pa označili za greh, ki bi se ga moral človek kesati in se mu odpovedati in iz tega edinega se lahko porodita upanje in prerojenje za človeka in za svet.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Najnovejša številka Zaliva (44-45)

Dolgo je bilo treba čačati (tiskarna ali kaj), a tudi ta nestrpnost, s katero smo ga pričakovali, je samo dokaz več, kako zelo se je Zaliv že zakoreninil v našo zavest; pogrešamo ga, če ga ni. In tudi sedaj ni razočaran, pester je, svež in aktualen, ponekod visokomeren, za zahtevnejše bralce, drugod kramljavač, živ pa kot vedno s tistim svojim nihanjem med uravnovešenimi, zreliimi sestavki in med mladostniško zaletavimi in bodičastimi, ki bodo dvignili nekaj prahu in hude krvi. Posebno pri tistih, ki ne znajo ločiti zagnanega, pošteno zastavljenega pristopa kulturnika k vprašanju, ki jih hočejo imeti v zakupu politiki, čeprav se tičejo nas vseh in ima o njih vsado pravico misliti po svoje.

Ker se tokrat Zaliv razpre v širokem radiju vprašanje slovenske usode od zdomstva do zamejstva, bo marsikakšna njegova stran seveda še bolj začinjena, kakor smo tega od Zaliva vajeni. Zlasti to velja za prispevek Mitja Ribiča DUMA ZA ZDOMCA. Po eni strani je pisec kultiviran, tako da njegovo meditiranje bereš z užitkom kot literaturo, obenem pa preseneča z izrednim poznanjem predvojnje situacije na Slovenskem in v zdomstvu, ter s svojim duhovitim prepletanjem resnice in spretnega sprenevedanja, ironije in trpkosti. Škoda za tiste zadnje pol strani, kjer pisec obrne v politični pamflet, brez katerega bi ta Duma izvenela s čistejšim in bolj prepričljivim zvenom.

Vprašanje zdomstva obravnava z razgledanostjo in prizadetostjo Matija Tuma, pa tudi z inteligentnim pristopom, tako da ga bo marsikdo z užitkom prebral. To živahno, bistro pero bi si moral Zaliv ohraniti; raje kot Igorja Misleja, ki razteguje svoje globokoumno teoretiziranje okoli totalitarizma že skozi ne vem koliko števil, tako da ga komaj še kdo bere. Čisto drugače pa prebereš nadaljevanje Josipa Merkušja o Okoličanskem bataljonu, kjer pisec zna oživiti suhoparne podatke, da nas povede v tisti čas z očarljivo kretnjo starega patricija, ki ti zna vzbuditi navdušenje za čar polpretekle zgodovine Trsta.

Literatura je bolj malo zastopana. Boro Ban nadaljuje svojo lahkotno in nezahtevno zdravniško storijo, a ker je kolikor toliko verziranega peresa, zna vzdrževati primerno napetost, tako da se prietno bere, čeprav včasih prestopi meje verjetnosti. Jakob Renko kaže v svojih verzih napredek od prejšnje številke, čeprav verz še ni povsod izčiščen in kakšna začetniška trdota moti; vsekakor ima Renko

nekaj povedati, tudi če je manj verziran kot kdo drug njegovih let v Sloveniji, ki nima kaj povedati, pa ima morda za seboj že zbirko. (Glej kakšna Poča mladih!) Mirjana Selj tudi v tej številki objavlja cikel ljubezenskih pesmi. Kljub španskim motivom najbrž ne gre za španko, ampak morda kar za Primorko? Janko Messner pa je A. Rebuli posvetil svojo daljšo pesem Meditacija, kjer nekoliko v zgodnjem Kocbekovem slogu poje o svoji Koroški in njenem trpljenju. Pristno občutena, pa oblikovno nekoliko tršata pesem dostojno zastopa ime našega koroškega pisatelja.

Kot vedno, tudi sedaj človek prebere dnevniške zapiske Borisa Pahorja. Morda sedaj bolj kot kdaj prej, ker so si tu literatura, pričevanje, spretno paberkovanje po knjigah, potopisni zapisi, srečanja, čisti lirični utrinki, meditacije in polemiziranje v pomerljivem ravnovesju. In kjer človeka privzdigne ali ujezi kaka nenadna ihta ali kak nepotreben jedek zboldljaj, ga takoj poteši kak bister preblisk, kakšna duhovita pogruntacija, kakšna dragocena misel, kak barvit in vonjav pejsaž. Posebej je dragocen pisateljev spomin na srečanja z Venom Pilonom (čeprav bi ne prisegli v Pahorja kot psihologa, ko analizira Pilonov zakon); zanimiva so tudi srečanja z Domenachom. Lep je poklon prof. Košarju ob njegovem

slovesu od založbe Obzorja. Dnevnik z naslovom Tomajski intermezzo je vsekakor vreden branja. Kot vsak dnevnik pa seveda tudi Pahorjev nosi vrline in napake svojega avtorja in zato bolj od literature privlači, izziva in odbija, glede na bravčev temperament in opredelitev, seveda!

Sto šestdeset strani te številke je nemogoče oceniti tako, da bi vsakemu dopisu posvetili dovolj prostora. Tu je še Milko Matičetov, ki na uvodnem mestu spregovori o svojih dveh knjigah rezijanskih pesmi in pravljic (Rožice in Zverinice iz Rezije) ter še posebej za Zaliv objavlja komentirano, na novo odkrito pravljico z nenavadnim motivom ter tri ljubke rezijanske pesmi. Vse objavlja vzporedno v rezijanščini in v prevodu. Tu je še drzni in branja vredni, pa močno polemični Govor Janka Messnerja v Dragi '73. Potem nadaljevanje razmišljanja Miriam Gregorčičeve o Slovenski biti ali ne-biti, Ubalda Vrabca nadaljevanje o poitalijančenih slovenskih priimkih, kateremu bodo, upajmo, sledila ostala nadaljevanja, ker bi bilo škoda to zanimivo gradivo prepustiti pozabi. Intervju s prof. Benjaminom Slavcem ob izidu njegove študije v italijanščini je kar prekratek; sledi pa mu razmišljanje Jošta Žabkarja ob Slavčevi knjigi. Pahor objavlja svoj poseg na srečanju urednikov slovenskih revij v Mariboru, le da najbrž ni bil objavljen v kaki slovenski reviji, kjer bi imel večji odmev. Ocena Beličičevega prevoda Manzonijevih Od je prekratka. Na koncu je še nekaj polemike, protestnih pisem in podobnega številka je, kot smo ugotovili na začetku, živahna in spada med boljše »zalivske«.

Z. Tavčar

Žive razprave slovenskih izobražencev

Slovenski izobraženci so imeli v svojem društvu v ulici Donizetti v zadnjem času tri zanimive večere. Prvi je bil posvečen Ireni Žerjalovi ob izidu njene knjige, drugi je bil Kosovelov večer ob 70-letnici njegovega rojstva, tretji pa je bil posvečen slovenski televiziji v Trstu.

O Žerjalovi je najprej govoril univ. prof. Martin Jevnikar, o njenem pisateljskem delu, o njenih zadnjih novelah. Irena Žerjal pa je odgovarjala na nekatere kritične opombe predavatelja in je poizkušala približati svoj pisateljski svet bralcem. Članica Radijskega odra, Marija Mislej, je nato recitala izbor pesmi in proze, Radovič pa jo je spremljal na harmoniko. Recitacija je bila doživeta, spremljava pa prepletana s samimi slovenskimi motivi.

Naslednji ponedeljek je bil prav rojstni dan Srečka Kosovela, zato je bil ves večer njemu posvečen. V zatemnjeni veliki dvorani Slovenske prosvete je Zora Tavčar pripravila zelo ubran in pre-

mišljen spored, ona sama pa je govorila o pesniku; na platnu so se vrstile slike iz pesnikovega življenja. Njegova pisma, pesmi in poglavje iz Rebulovega romana so potem brali člani Radijskega odra: Miro Opelt, Matejka Maver, Franko Žerjal, Ivo Sosič in Jože Peterlin. Razen tega smo slišali tudi nekaj Kosovelovih pesmi, ki so jih komponirali slovenski skladatelji. Večer je bil zelo lep, intimen, pa spet bridek. Na vsak način pa se nam zdi uместno, da so se ga spomnili slovenski izobraženci ob njegovem rojstnem dnevu.

Tretji večer pa je bil posvečen slovenski televiziji. Dr. Drago Štoka je govoril o zakonskem načrtu, ki ga je predložil v deželni zbornici. Razen tega je navedel zgodovino radijske postaje, ki so jo prav demokratični Slovenci z veliko prizadevnostjo ohranjali in ohranili, poudaril je njeno važnost za kulturo in je govoril o formativnem poslanstvu, ki ga ima postaja do Slovencev v Italiji. Njegovo predavanje je izzvenelo v končno zahtevo, da Slovenci moramo dobiti tudi televizijsko postajo, ker imamo do nje vso pravico in kot jo imata že avstrijska in francoska narodna manjšina.

V ponedeljek, 1. aprila, je na sporedu Okrogla miza o pesniku generalu Majstru, ob stoletnici njegovega rojstva. Večer se prične ob 20.15.

PETA ŠTEVILKA »LITERARNIH VAJ«

Te dni je prišla iz tiskarne »Graphart« peta številka »Literarnih vaj«, ki prinaša res lepe dijaške spise in je kot navadno ilustrirana z dijaškimi linorezji. Najboljše leposlovne spise ali članke so pripevali Igor Sancin, Marina Počkaj, Ester Sferco, Aleksander Sancin, Eleonora Culot s posebno ganljivim spisom »Kdor se na tujo pomoč zanaša, v situ vodo prenaša«, Miran Košuta, Suzana Žerjal, Rosana Petaros in Vera Grgič. Za humor pa sta poskrbeli Sonja Štavar in Jasna Merkuš.

Mladje šte. 15

V nekaj dneh bo izšlo »Mladje« št. 15 in bo prineslo zanimivo literarno in družbeno kritično gradivo s Koroškega. Objavljena bo nagrajena proza Florjana Lipuša ter poezija Gustava Januša in Valentina Polanška. S pesnimi sodelujejo še Stane Wankounig, s prozo pa Janko Messner in Lev Detela.

Dunajčan Peter Rosei priobča v slovenskem prevodu Leva Defele geografsko prozo o koroški deželi ter njenih slovenskih in nemških ljudeh. O avtorju te proze piše Lev Detela, ki ocenjuje tudi Trstenjakovo antropološko teološko knjigo (izdal Dom prosvete v Tinjah, 1973). Prav tako bo natisnjena agitka Ekstremist Matija Gubec, ki se jo slovenski študenti lani igrali po koroških odrih.

Pavel Zdovec predstavlja novo, prav tako nagrajeno Katarine Stanislave Sturm-Schnabl dialektološko študijo iz Gutsmanovega domačega kraja. Vladimir Vremec razpravlja o izhodiščih in nalogah

kulturnega delovanja pri zamejskih Slovencih, Milena Merlak se srečuje s sezonskimi delavci in njihovimi problemi.

Protestno pismo slovenskemu PEN-u zaradi češčenja avstrijskega predstavnika v slovenski prestolnici v času podrtih koroških tabel na Koroškem in odprto pismo v zvezi s koroškim pisateljskim društvom dokumentirata vprašljivo zadržanje nekaterih Slovencev.

Napovedi, bio-in bibliografski podatki sodelujočih, oteski in opilki ter razpis mladinskih literarnih nagrad zaokrožijo skoraj 150 strani obsegajočo vignetno številko MLADJA.

Če ste že naročnik, vam bo številka dostavljena po pošti. Če še niste, pošljite naročilnico na naš naslov:

Uredništvo in uprava MLADJA, A-9010 Celovec-Klagenfurt pp / Postfach 307.

Sodobno kmetijstvo

V domačem zdravstvu ni pomlad samo čas lova za vitamini, ampak predvsem čiščenja organizma in torej izločanja nakopičenih škodljivih snovi. Dandanes človek na novo odkriva pomen biološko nepotvorjene hrane in obenem pomen preprostih domačih zdravilnih rastlin. Ena izmed teh je regrat, na katerega pa se človek redkokrat spomni. Vendar mnogi poznajo njegove zdravilne lastnosti in nemalokrat se spomladi ponuja prizor sklonjenih ljudi, ki na zapuščenih njivah in po sončnih travnikih nabirajo to koristno zelišče. V njegovih svežih listih je veliko kalijevih in drugih rudninskih snovi, vsa rastlina pa je tudi bogata z vitaminom C. Pri regratu ni zdravilna samo solata (regratove liste nabiramo v ta namen zlasti marca in aprila), domače zdravilstvo ceni regratovo korenino, rastlino pred cvetenjem in cvetoče rumene koške.

Pri regratu, ki cvete maja, posamič tudi jeseni in ki ima značilno okroglo glavico svetlih semen, ki stojijo na tankih in lahkih steblih, tako da jih, ko pihnemo vanje (kar počenjajo zlasti radi otroci) raznese daleč naokrog, je zelo pomembno, da posamezne rastlinske dele nabere ob pravem času. Nabiramo samo korenino ali pa rastlino pred cvetenjem ali samo cvetove ob cvetenju. Vsa rastlina vsebuje holin, neki encim, malo eteričnega olja, sladkor, inulin, beljakovino in grenčino - taraksin.

Zdravilno moč ima predvsem korenina, ki osvežuje, čisti organizem, odpira ter pospešuje potenje. Nadalje vpliva na celotno izločanje v telesu, posebno žolča in drugih nakopičenih škodljivih snovi. Zelo učinkuje regratova korenina tudi poživiljajoče in krepilno. Korenino izkoplamo iz zemlje bodisi zgodaj spomladi, ko ima največ grenčine, bodisi avgusta do konca septembra in celo oktobra. Korenino, cvetove in tudi vso rastlino pa sušimo vedno v senci. Korenine je treba predvsem skrbno oprati.

Zdravilne lastnosti regrata

Ker zdravilni regrat izboljšuje preosnovno organizma in čisti kri, ga je moč s pridom uporabiti proti protinu, revmatizmu, pri kožnih ekcemih, lišajih, akutnih opeklinah, čirih, krvnih boleznih, tolščavosti, pri motnjah v delovanju jeter in starostnih pojavih. Zelo priporočljiv je tudi regrat pri sladkorni bolezni.

Najbolj učinkovit je sveže stisnjen sok, ki ga je treba jemati dvakrat do trikrat dnevno in to po eno jedilno žlico vsaj tri ali štiri tedne. Čaj pripravimo iz posušenih listov in cvetov ter posušene in dobro zrezane korenine. Te mešanice damo v čaj eno ali dve čajni žlički na skodelico, čaja pa popijemo po požirkih tri skodelice. Če čaj osladimo namesto s sladkorjem z medom, se bo zdravilni učinek še povečal.

Krepilno učinkuje tudi regratov sirup. Tri do štiri prgišča regratovih cvetov dobro prekuhamo v dveh litrih vode, precedimo in primlašamo vročemu soku iz poldruga kilograma sladkorja in dveh limon. To maso nepre-

stano mešamo in še enkrat kuhamo, dokler ne dobimo penaste in goste tekoče mase. Po okusu se regratov sirup malo razlikuje od medu. Posebno zdravilen je, ker čisti kri, pospešuje prebavo in učinkuje pravilno.

POVIŠANJE VOZIN

v kratkem času se bodo cene za prevoze po železnicah občutno povišale. Osrednja ministrska komisija za cene je upoštevala milijardni primanjkljaj pri državnih železnicah v zadnjih dveh letih. Zato je priznala upravičenost po zvišanju železniških tarif. Vožnja v prvem razredu se bo povišala za 35 odstotkov, v drugem za 25. Za prevoze tovorov pa se bo cena podražila za 30 odstotkov.

Za prevoze delavcev in študentov pa bodo povlške še preučili.

Železniška uprava upa, da bo s poviški pridobila 140 milijard na leto več kot dosedaj.

MOŠTVENI ŠAHOVSKI TURNIR

Š. d. Kontovel prireja, v sodelovanju s Tržaškim šah. društvom (s.s. Triestina), zaključni del I. Moštvenega šahovskega turnirja tržaške pokrajine v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu, ul. Petrovno, v soboto 30. marca ob 16. uri. Sledi nagrajevanje.

NOVI "MOST"

Zdi se mi tudi, da je posvetil Jože Velikonja le nekoliko premalo pozornosti dejstvu, da se identiteta narodov kaže in »veljavlja predvsem z njihovo civilizacijo kot prispevkom k splošni evropski in svetovni civilizaciji; pojem civilizacije pa seveda ni identičen s kulturo, kakor jo navadno pojmujejo Slovenci, namreč zgolj kot literaturo in umetnost ter odpravo nepismenosti, temveč je veliko širši. Civilizacija kot omika se izraža na vseh področjih življenja. Prav tako je premalo upošteval dejstvo, da more tako civilizacijo ustvarjati samo povsem svoboden in politično neodvisen narod, kajti eden glavnih pogojev zanjo sta prav politična in gospodarska neodvisnost, ki omogočata polno ustvarjalnost, poleg tega, da se civilizacija izraža še posebej tudi na političnem področju — pa še kako! Pomislimo samo na razne oblike režimov oziroma politič-

nih sistemov, od demokracij do totalitarizmov, ki izražajo tudi razne oblike politične kulture in civilizacije.

Sledi anketa »Nekatere značilnosti slovenskih tržaških maturantov«, ki sta jo sestavila Humbert Mamolo in Danilo Sedmak. Nedvomno ju je stala veliko truda, vendar pa rezultat tega ne kaže, kajti kaj povedo npr. taka vprašanja in odgovori, kot jih najdemo v poglavju: »Odnos do slovenske kulture in naroda?« Kdo med nami lahko točno definira svoj odnos do slovenske kulture in naroda? Odgovori oziroma statistika kot odgovor so zato nujno daleč od resničnosti in stvarnosti našega položaja, četudi seveda ni mogoče zanikati, da je lahko v taki anketi tudi kaj koristnega. Toda na splošno so te številke tako mrtve, da je za njimi komaj mogoče občutiti živo problematiko. Mislim, da bi bilo mnogo bolj koristno in poučno, če bi brali samostojno analizo naših problemov s strani ter dveh avtorjev z njihovima lastnima komentarjema o naših maturantih, ki jih oba poznata, ali če bi bila dobila od njih vrsto iskrenih intervjuvov.

(dalje)

Izboljšanje travnika z oranjem?

Izboljšanje travnate ruše je vprašanje, ki zanima zlasti ravninske predele pa tudi ostale, kjer zavzema živinoreja pomembno mesto. Večkrat se zgodi, da rejci, ki so nezadovoljni s svojim travnikom, le-tega orjejo in ponovno zasejejo. Večkrat delajo to tudi zaradi tega, da bi zatrli plevel ali pa da bi imeli tako sestavo travnate ruše, kot se jim zdi potrebno.

Strokovnjaki, ki se ukvarjajo posebej s temi vprašanji, zatrjujejo, da oranje s ponovno setvijo ni dosti smiselno, zlasti zato ne, ker gre večina pomanjkljivosti na račun napačnega gospodarjenja na travnikih. Povrh je oranje drago, nova setev pa negotov pripomoček.

Imeti lepo travnato rušo pomeni predvsem pravilno rabiti in gnojiti. Sama setev z novo travnato mešanico ne vodi k uspehu, saj je znano, da je na travnikih nešteto raznih semen, ki komaj čakajo, da bodo vzkli. Ravno tako zmotno je mnenje, da je s preoranjem ruše mogoče zemljo pod rušo rahljati in prezračiti, da se bo godnost zemlje izboljšala in zato povečal pridelek. Velja po-

udariti, da je zemlja pod rušo starega travnika na splošno bolj godna kot kjerkoli drugje in da zato ne potrebuje nobenega rahljanja ali prezračevanja. Nasprotno: vsako mehanično rahljanje zemlje pospešuje razkroj organskih snovi v zemlji in s tem se poslabša struktura zemlje. Preoranje pa ni potrebno tudi zato, ker je množina korenin v plasti do 10 cm. Preoranje in s tem povezano temeljno gnojenje v tem oziru ni potrebno. Mnogo bolj smiselno je razsipanje gnojil po površini.

Če pa kdo želi s preoranjem zatreti plevel, ne bo imel dosti uspeha, saj bi bila za popolno iztrebljenje plevela potrebna najmanj enoletna do dveletna uporaba zemljišča za okopavine.

Z oranjem in setvijo nove ruše lahko celo povzročimo škodo. Nikoli pa ne bomo dosegli tistega, kar želimo. Z oranjem ruše uničimo ne samo nepotrebne, ampak tudi koristne rastline, ki so na zemljišču doma in ki zato najbolje odgovarjajo splošnim talnim in klimatskim razmeram na njem.

Nov narodopisni zbornik

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je izdala nov zbornik svojega instituta za slovensko narodopisje, a z letnico 1972. Zbornik ima naslov »Traditiones«. Uredil ga je Niko Kuret s sodelovanjem Milka Matičetovega in Valensa Voduška. V zborniku sodelujejo s svojimi razpravami Milko Matičetov, Vilko Novak, Helena Ložar-Podložar, Niko Kuret, Vitomil Belaj, Zmaga Kumer, Mirko Ramovš, Bruno Ravnikar, Sergej Vilfan, Anton Cevc, Pavle Zablatnik, Pavle Merku in z manjšimi stvarmi še nekateri drugi. Več prispevkov obravnava slovenske ljudske maske ali šeme, dalje koroško zvezdno ime »Škopjekovo gnezdo«, pogreb s sanmi na Koroškem, slovenske poskočne pesmi, potrkan ples, komun v Črnotičah, ljudsko medicino pri koroških Slovencih in narodopisno gradivo iz Režije.

33 | Kaj je rekel brat

MIKLAVŽ GORBIČ
IZTOK ŠUŠTERŠIČ

65. »Za kaj pa zdaj sploh gre,« je vprašala Marjeta Petra, ki je stal sredi ceste kot kip mučenika. Potem se je Peter zganil in bolj zaprosil, kot ukazal:

»Počakaj še malo, Marjeta! Počakaj me tu!« Hitro je stopil po cesti in kmalu dohitel Rajka; kot da ga je Rajko čakal.

»Si profesorici Lidiji povedal, da si poročen?« je vprašal Rajko. »Si ji povedal, da imaš ženo in otroka?«

»Poslušaj, Rajko!« je moledujoče rekel Peter.

»Si ji povedal? Povej mi po pravici, če zmoreš!« je zahteval Rajko. Peter je molčal.

»Pouči me, da bom vedel, kako se to dela!« je vzkliknil Rajko.

»Fant,« je zinil Peter. Rajko pa je rekel zelo ostro: »Povej!«

»O tem z njo nisva govorila,« je rekel Peter.

»Zakaj si dvakratno nepošten?« je prizadeto vprašal Rajko. »Do Marjete in do Lidije! Zakaj si taka baraba?«

»Slišiš,« je z več sape rekel Peter.

»Vlačugaš se,« je rekel Rajko. Hip nato mu je Peter z vso močjo pripeljal klofuto. Rajko je jokal, ko je govoril:

»Kar daj! Še me daj! Brez skrbi! Ne bom te udaril nazaj, ker si pijan! S pijanci se ne pretrepam!«

Stekel je v temo. Peter je zaklical za njim: »Rajko! Vrni se!«

»Oglasi se pri Džokiju!« je dobil odgovor. »Da te bom zapisal v svojo klapo! Taki tipi mu zmeraj prav pridejo!«

Peter je postal še nekaj dolgih minut, potem se je vrnil k avtu. »Obrni avto,« je rekel ženi. »Moj Bog,« je vzdihnila žena, »kaj pa Rajko? Ne mara nazaj? Da so ga barabe tako zbegale! O, ubogi fant!«

Ko je avto zatulil ob obračanju, se je Rajko ustavil. Čakal je, dokler se ni avto spet prikazal izza ovinka. Njegova luč je medlela čedalje bolj in ko je skoraj čisto izginila, je Rajko stekel po cesti nazaj in klical v gluho temo in nihče ga ni slišal:

»Peter! Peter! O, Peter! Peter! Moj Peter!«

Konec

Zrakoplovi imajo prihodnost?

V Angliji in v Rusiji so se zadnji čas pojavili med tehniki in znanstveniki glasovi v prid vodljivih zrakoplovov. Kot znano, je po prvi svetovni vojni prevladovalo mnenje, da imajo zrakoplovi veliko prihodnost v potniškem prometu, in posebno Nemčija je začela graditi velike vodljive zrakoplove za potniški promet čez Atlantski ocean. Toda katastrofa velikanskega novega Zeppelina na njegovem prvem poletu v Ameriko, ki je eksplodiral in zgorel tik pred pristankom, je napravila konec takim pričakovanjem. Tehnika je posvetila večjo pozornost letalom. Zdaj pa trdijo nekateri, posebno v Veliki Britaniji in Sovjetski zvezi, da bodo zrakoplovi spet dobili večjo vlogo. Britanski tehnik Max Rynish pravi, da bodo prevozi z zrako-

plovi cenejši in da bodo povzročali veliko manj nesnage v ozračju. Moderna tehnika in nove snovi ter večje znanje o letanju obetajo, da bodo prihodnji zrakoplovi veliko varnejši in učinkovitejši kot so bili tisti pred 40 leti.

10. in 11. aprila bo v Londonu mednarodno zborovanje o zrakoplovih, ki se ga bodo udeležili tudi zastopniki ameriških, angleških in drugih organizacij za zaščito okolja. Prijav kar dežuje.

—o—

V OCENO SMO PREJELI

Giovanni Brambilla: »Non è più tempo di attendere«, strani 234, izdala revija »Nuovi orientamenti«, Rim, Via Eleonora D'Arborea, 38. 1974.

ČE IMAJO ŽENSKÉ POLICISTE RADE

Neka Londončanka je s klicem: »Ne streljajte na mojega policaja!« rešila življenje policistu, v katerega je eden izmed roparjev, katere je policist zasledoval, že meril s pištolo. Več roparjev je namreč oropalo neko banko v južnem delu Londona, pri čemer jih je presenetil policist. Med begom pa se je eden izmed roparjev obrnil in naperil vanj pištolo. »To je bil strašen trenutek,« je potem priznal policist. Toda tisti hip je zakričala neka ženska tiste besede in ropar res ni ustrelil. Policist je potem povedal, da tiste ženske sploh ne pozna. Ker pa pogosto ureja promet, kadar gredo otroci v šolo ali iz šole, in pazi, da se otrokom nič ne zgodi, ko gredo čez cesto, ga njihove mame dobro poznajo in simpatizirajo z njim, kar mu je zdaj prišlo zelo prav.